Lausunto 23.9.2020

EDUSKUNTA Ympäristölautakunta, Ymparistovaliokunta@eduskunta.fi

Asia: E 83/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Pellolta pöytään -strategiasta (Farm to Fork) 20.5.2020

Soilfood Oy kiittää Ympäristövaliokuntaa lausuntopyynnöstä ja mahdollisuudesta saada ottaa kantaa EU:n Farm to Fork -strategiaan. Pidämme Farm to Fork -strategiaa positiivisena aloitteena vastaamaan ympäristön ja yhteiskunnan voimakkaaseen muutokseen.

Useat strategiassa esitetyt tavoitteet liittyvät läheisesti maaperän kasvukuntoon ja peltomaiden orgaanisen aineksen pitoisuuteen. **Maaperän kasvukunnosta huolehtiminen edistää tavoitteita mineraalilannoituksen, ravinnehuuhtoumariskin ja kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämisestä sekä hiilensidonnan tuomista uusista liiketoimintamahdollisuuksista, luomutuotannon edistämisestä sekä ruoantuotannon huoltovarmuuden parantamisesta.** Tehokkaimpia keinoja maaperän kasvukunnon parantamiseen ovat orgaanisten kierrätyslannoitteiden ja maanparannusaineiden käyttö, kasvipeitteisyyden lisääminen sekä muokkauksen vähentäminen.

Strategiassa esitetty **mineraalilannoituksen vähentäminen ja paikoin jopa kokonaan pois jättäminen on Suomessa mahdollista toteuttaa satotasoa vaarantamatta kierrätyslannoitteilla.** Myös viljelykiertojen monipuolistamisella ja etenkin typensitojakasvien osuuden kasvattamisella on merkittävä rooli tavoitteeseen pääsemisessä. Maan kasvukunnon parantaminen orgaanisen aineksen pitoisuutta kasvattamalla lisää pieneliötoimintaa sekä maasta mineralisoituvan typen määrää ja vähentää näin typpilannoitustarvetta.

Niin ympäristön kuin viljelyn tuottavuuden ja talouden kannalta olisi tehokkainta perustaa kasvinravitsemus orgaaniseen lannoitukseen, jota täydennetään kasvukauden alussa liukoisilla ravinteilla – jotka voivat myös olla kierrätysperäisiä. Liukoisia ravinteita tulisi lisätä kasville vain sen välitöntä tarvetta vastaava määrä kasvuvaiheessa, jolloin se pystyy hyödyntämään ne tehokkaasti. Lannoituksen tulisi perustua mitattuun ja laskettuun ravinnetarpeeseen joko maa- tai kasvianalyysien perusteella. Tämä tulisi huomioida maataloustukien ehdoissa.

Lannoitteiden käytön vähentämistavoitteen tulee koskea väkilannoitteita, ei kaikkia lannoitevalmisteita. Ravinteita tarvitaan jostain lähteestä satotason ja kasvukunnon turvaamiseen. Kestävyysnäkökulmasta tärkeää olisi siirtyä väkilannoitteista kierrätyslannoitteisiin – näin vähennettäisiin lannoitteiden tuotannosta aiheutuvia päästöjä ja uusiutumattomien raaka-aineiden käyttöä sekä parannettaisiin maan kasvukuntoa satotasoja vaarantamatta. Tämä myös toteuttaisi materiaalin käytön hierarkiaa estäen raaka-aineiden päätymistä jätteeksi tai polttoon kuten tällä hetkellä laajalti tehdään.

Konkreettisiksi toimiksi kierrätyslannoitteiden käytön edistämiseksi voidaan mainita ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrättämisen tukeminen maatalouden ympäristökorvauksessa sekä kierrätyslannoitteiden valmistusta ja käyttöä koskevan lainsäädännön synkronointi ja tarkoituksenmukaistaminen. Esimerkiksi Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (Vna 1250/2014) (”Nitraattiasetus”) kohtelee tiettyjä orgaanisia lannoitteita epätarkoituksenmukaisesti lisäten niiden hyödyntämisen kustannuksia sekä ympäristöhaittoja tarpeettomasti.

Strategiassa esitetty **tavoite ravinnehuuhtoumien vähentämiseksi on kannatettava. Painopisteen pitäisi olla nimenomaan toimissa, joilla samanaikaisesti pienennetään päästöjä ja parannetaan maan kasvukuntoa.** Tällaisia toimia pelloilla ovat muun muassa orgaanisen aineksen lisäys ja kasvipeitteisyys.

Kemiallisten torjunta-aineiden käytön vähentämisessä maan kasvukunnon hoito on keskeisessä roolissa. Hyvinvoivassa maaperässä satokasvit ovat kilpailukykyisiä ja terve maaperä kykenee torjumaan taudinaiheuttajia sekä tarjoamaan elinympäristöjä kasvintuhoojien luontaisille vihollisille. Yhdessä parhaiten tunnettujen viljelykäytäntöjen kuten monipuolisen viljelykierron, jatkuvan kasvipeitteisyyden ja minimimuokkauksen kanssa kierrätyslannoitteilla ja maanparannusaineilla voidaan kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä vähentää tavoitteenmukaisesti tai jopa 100 %, kuten luomutuotannossa, samalla tuottaen korkearavintoarvoista ruokaa taloudellisesti kannattavasti.

Maaperän hiilensidonnasta korvaaminen vaatii maaperän hiilivaraston muutoksen todentamista, minkä lisäksi hiilikrediittimarkkinoilla on yleisesti vaatimus lisäisyydestä eli korvattavan toimenpiteen tulisi toteutua vain korvauksen ansiosta. Maaperän hiilivaraston kasvattaminen on usein monihyötyistä parantaen viljelyn tuottavuutta sekä vähentäen vesistöpäästöjä. Näin ollen sitä ei voida välttämättä luokitella lisäiseksi niin pitkään kuin muita hyötyjä kuin hiilensidontaa ilmenee. Tämän perustason (baseline) jälkeen sen sijaan lisäisyysvaatimus voi täyttyä. **Näin ollen olisikin mielekästä kannustaa viljelijöitä toteuttamaan monihyötyisiä hiiltä maaperään sitovia viljelytoimenpiteitä maatalouspolitiikan kautta ja mahdollistaa tutkimuksen avulla lisäisten hiilikrediittien myynti markkinoilla.** Näiden ei tarvitse olla toisiaan poissulkevia vaan täydentäviä. Kierrätyslannoitteet ja maanparannusaineet ovat helpoin käytössä oleva keino todentaa hiilensidontaa, koska niiden mukana peltoon päätyvän hiilen määrä sekä sen pysyvyys voidaan määrittää laskennallisesti tutkimustiedon perusteella ilman että tarvitaan toistaiseksi lyhyellä aikavälillä epätarkkaa maan hiilivaraston muutoksen todentamista.

Ravinteiden kierrätyksen edistäminen on edellytyksenä luomutuotannon ja etenkin luomusatojen merkittävälle kasvulle, koska epätasapainoisen tuotantorakenteen vuoksi karjanlantaa ei ole saatavilla kasvinviljelykeskittymillä riittävästi. Luomutuotannossa hyväksyttävien kierrätyslannoitteiden saatavuus mahdollistaa korkeiden ja laadukkaiden satojen tuottamisen ja kannustaa tuottajia siirtymään luomutuotantoon.

Suomalainen maataloustuotanto perustuu lannoituksen osalta tällä hetkellä pitkälti Venäjältä tulevan typpilannoitteen raaka-aineen varaan ja on näin ollen erittäin epävarma

huoltovarmuuden näkökulmasta. Koko Euroopan mittakaavassakin merkittävä osa käytetyistä ravinteista on tuontia. **Kierrätysravinteilla, biologisella typensidonnalla ja maan kasvukunnosta huolehtimalla voitaisiin kattaa suurelta osin kasvien ravinteidentarve Suomen maataloustuotannossa, ja näin ollen näitä tulisi edistää parantaaksemme ruuantuotantomme omavaraisuutta, huoltovarmuutta ja resilienssiä.**

Tuemme strategiassa esittettyjä tutkimuspanostuksia agroekologisiin viljelykäytäntöihin sekä kiertotalouteen erityisesti **viljelijöitä tutkimukseen osallistavalla lähestymisellä**, joka mahdollistaa parhaiden tunnettujen viljelykäytäntöjen tutkimisen ja käyttöönoton erilaisissa ympäristöissä sekä jatkuvan tiedonvaihdon tutkijoiden, neuvojien ja viljelijöiden kesken.

Lisätietoja:

Eetu Virtanen, Soilfood Oy, tutkimuspäällikkö, eetu.virtanen@soilfood.fi ja
Ossi Kinnunen, Soilfood Oy, kehityspäällikkö, ossi.kinnunen@soilfood.fi

Eljas Jokinen
Toimitusjohtaja
Soilfood Oy
eljas.jokinen@soilfood.fi